

HAJE, POROLAHDEN YLÄKOULUN 7. LUOKKA, 2007

Kun projektia lähdettiin suunnittelemaan Porolahden äidinkielen opettajan Salla Siukosen kanssa, etsittiin mallia kokemuksellisen ja toiminnallisen oppimisprosessin kautta yhdistää tanssitaide ja äidinkielen opiskelu toisiinsa. Tavoitteena oli pyrkiä tehostamaan oppimisprosessia osallisuuden avulla ja saattaa oppilaat pohtimaan aiheeseen liittyviä merkityksiä sekä niiden eettisiä ja esteettisiä arvoja. Yhtä tärkeänä tavoitteena oli myös oppilaiden rohkaiseminen oman luovuutensa käyttöön ja ryhmän kunkin jäsenen näkyväksi tuleminen.

Koreografi Liisa Risun aikaisemmissa töissä teoksen lähtökohtana oli ollut jokin tietty käsite tai teema, jota hän oli lähtenyt liikkeen avulla tutkimaan. Zodiakin tuotannossa vuonna 2004 olleen Metri -teoksen lähtökohtana oli mittaaminen ja Hajeessa (2007) tutkittiin järjestystä ja järjestyksen tasoa (haje eli entropia). Työpajassa tutustuttiin siihen, kuinka järjestämisen - komposition ja designin keinoin voidaan lähestyä valittua teemaa. Työpaja antoi kuvaa siitä, kuinka merkitykset muodostuvat taideteoksissa ja kuinka abstraktejakin aiheita voidaan käsitellä liiketaiteessa.

Opettaja tutustutti oppilaat käsiteltävään aiheeseen etukäteen omilla tunneillaan. Kukin oppilas valitsi esineen, joka edusti hänelle sillä hetkellä järjestystä/epäjärjestystä hänen omassa elämässään. Kompositioita ryhdyttiin valmistamaan ensin esineiden kanssa, jonka jälkeen kompositio ajatus siirrettiin omaan liikkumiseen.

Oppilaat kävivät työpajojen lomassa katsomassa Hajeen harjoituksia ja valmiin esityksen. Esityksen jälkeen he eläytyivät valitsemansa tanssijan hahmoon ja kirjoittivat kuvauksen minämuodossa. Oppilaat miettivät myös kysymyksiä tanssijoille ja sitä, mitä ajatuksia esitys heissä herätti.

Esimerkkejä oppilaiden kirjoittamista teksteistä, joissa he eläytyvät jonkin tanssijan hahmoon.

“Apua esitys alkaa nytten. Minua jännittää, mutta olen myös innoissani. Nyt minun täytyy lähteä lavalle. Hiivin katsomon eteen ja ristin käteni. Tunnen kymmenien katseiden iskevän kasvoihini ja vaatteisiini. Takaani tulee mies, joka hipaisee kaulaani ja minun on käännättävä. Esitys on alkanut. Tunnen pienen jännityksen vatsassani. Minä luotan vastapäätä minua olevaan miesnäyttelijään. Hänkin luottaa minuun. Hän koskee olkapäätäni ja valuttaa sormensa kylkiäni pitkin lantiolleni. Otan hänen kyljistä kiinni. Tunnelma on todella tiivis. Hyppäämme korkean hypyn.”

”Olen yksin lavalla. Kävelen ja valokeila seuraa minua. Pidän tästä hiljaisesta hetkestä, joka on kokonaan minun. Samalla se on pelottava ja täynnä jännitystä. Hiivin varpaista ei lähde ääntäkään. Teen parhaani ja tunnen, että onnistun, mutta pitääkö kukaan tästä kohtauksesta. Jännitys purkaantuu ja pystyn liikkumaan sulavasti, rauhallisesti, onnellisesti ja onnistuin.”

”Juoksen seinään ja kuolen. Juoksen uudestaan ja kuolen. Otsani punoittaa mustelmista, jotka sattuivat törmäyksessä. Juoksen taas ja kuolen.”

”Astun sisään huoneeseen. Katsomo on täpötäysi. Alan tanssimaan. Ajoituksen pitää olla juuri oikea, että kuvio onnistuu. Onneksi minusta saa ja pitääkin lähteä ääntä. Saan juosta niin lujaa kuin pystyn. Liikkeissäni on voimaa. Adrenaliini virtaa suonissani. Lavalla olen elementissäni.”

”Sali on pimeä ja hiljainen, kaikki odottavat minua. Minulla on nyt oma koitokseni ja olen yksin lavalla. Asetun kulmaan ja minuun kohdistetaan ärsyttävä, kuuma ja kirkas spotti. Pyörähdän lopulta piinaavassa hiljaisuudessa. Rauhoitan liikkeen ja toivon, ettei yleisö nukahda. Hiljaisuuden voi tuntea ja lopulta rikon sen. Kävelen seuraavaan kulmaan. Keskityn nyt ilmeeseen ja saan tanssista mielenkiintoista.”

Oppilaiden kysymyksiä tekijöille eli mikä jäi mietittävään esityksen jälkeen

- Kuinka kauan kului aikaa esityksen suunnitteluun ja tekemiseen?
- Miten valitsitte liikkeitä ja musiikin?
- Miksi ei ollut musiikkia?
- Miksi seinillä oli huonekaluja?
- Miksi tanssijoilla ei ollut esiintymispukuja?
- Miten tanssijat osasivat kävellä vakavina, nauramatta ja varpaillaan ne peruukit päässä?
- Miksi se Jonna heilui yksin välillä ja teki samaa liikettä?
- Miksi maahan kirjoitettiin aina tekstejä ja miksi ne oli englanniksi?
- Miksi joitain kohtia tuli monta kertaa tanssin aikana?
- Miksi esitys ei ollut nopeatempoisempi?
- Miksi esityksessä käytettiin vessapaperia?
- Sattuiko koko ajan törmätä seinään?
- Mikä esityksessä oli ideana?

Oppilaiden terveisiä tekijöille

- Hyvin hauskat roolit olivat kaikilla.
- Kiva örinä.
- Olette tosi taitavia ja esitys oli ehkä vähän outo, mutta kiva kun voi miettiä, mitä eri kohtauksissa yritetään kertoa.
- Esitys oli outo ja siinä oli tylsiä kohtia.
- Kiitos esityksestä!

Oppilaiden kommentteja siitä, mitä teoksesta jäi mieleen jälkeinpäin ja mistä teoksessa oli kyse

- Rauhalliset ja sulavat liikkeet, hypyt korkealle – melkein kattoon.
- Kaikki laittoivat jalkapallot tiettyyn asetelmaan ja Muikku istui keskelle ja kärisi pelottavaa ääntä.
- Blondikohta, se oli jotenkin hauska ja katsoja sai itse miettiä, mitä siinä tapahtui.
- Se kun kaikki kirjoitti yhtä aikaa lauseita. Se oli hieno kohta. En ymmärtänyt sitä, kun se yksi nainen kierteli nurkasta nurkkaan ja teki ihme liikkeitä, mutta se oli kiintoisin kohta juuri sen epäymmärrettävyyden takia.
- Tanssijat pitivät niitä jalkapalloja, se oli hienon ja aidon näköistä, ihan kuin pallot olisivat olleet jotenkin jähmettyneet ilmaan.
- Sadeääni.
- Kova musiikki ja valojen sammussa rätinää.
- Se kun joku juoksi seinään ja kuoli.
- Mietin, oliko kyse kiireestä, surusta vai onnellisuudesta. Tyylinä heillä oli vapaus.
- Esitys oli siinä mielessä jännä, että itse piti miettiä ja ajatella, mitä tanssijat liikkeillään tarkoittaa.
- Sairasta. Menkää heti hoitoon.
- Kyse oli elämän tarkoituksesta.
- En oikein tajunnut sitä ideaa. Siinä ei ollut kai mitään juonta. Tanssijat hilluivat epämääräisesti lavalla minun mielestäni.
- Mielestäni kyse oli omalaatuisesta tanssista – järjestyksestä ja epäjärjestyksestä.
- Mulle jäi kiva fiilis. Esitys oli hauska, nauran vieläkin niille hauskoille kohdille.
- Minä näin Hajeen jonkinlaisena kritiikkinä nyky-yhteiskuntaa kohtaan. Minusta esitys oli ihan hieno, vaikka välillä vähän tylsä.
- Harjoitukset helpottivat esityksen ymmärtämistä ja pääsin johonkin outoon tunnelmaan. Esitys olisi kaivannut vielä jonkun räväytyksen, muuten se oli hyvä, ja pisti pohtimaan. Tanssijat tekivät loistavaa työtä.
- Esitys kertoi katsojalle siitä, että elämä on loppujen lopuksi aika tuntematonta.